

GENEL TANIM / GENERAL DESCRIPTION

Ders Adı / Course Name	Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Etik	
Ders Kodu / Course Code	TSB601	
Ders Türü / Course Type	Seçmeli Ders Grubu	
Ders Seviyesi / Course Level	Yüksek Lisans	
Ders Akts Kredi / ECTS	7,50	
Haftalık Ders Saati (Kuramsal) / Course Hours For Week (Theoretical)	3,00	
Haftalık Uygulama Saati / Course Hours For Week (Objected)	0,00	
Haftalık Laboratuvar Saati / Course Hours For Week (Laboratory)	0,00	
Dersin Verildiği Yıl / Year	1	
Öğretim Sistemi / Teaching System	Birinci Öğretim	
Eğitim Dili / Education Language	Türkçe	
Ön Koşulu Olan Ders(ler) / Precondition Courses	-	-
Amacı / Purpose	<p>Türkiye'de öğretmen yetiştirme programları gerek lisans gerekse lisansüstü düzeyde 21. yüzyıl yetkinlikleri çerçevesinde sürekli olarak izlenmekte ve belirli aralıklarla güncellenmektedir. Lisansüstü düzeydeki çalışmalar kapsamında, YÖK tarafından gerçekleştirilen, 20.04.2016 tarih ve 29690 sayılı Resmi Gazete' de yayınlanan Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği ile bilimsel araştırma teknikleri ile araştırma ve yayın etiği konularının yer aldığı en az bir dersin lisansüstü programlarda yer alması düzenlemesinin gereği olarak "Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Etik" dersi Türkiye'de bütün bölümlerde lisansüstü programların zorunlu dersler kataloğuna eklenmiştir.</p> <p>Bu derste; bilim, bilimin doğası, gelişimi, bilimsel araştırma süreci, akademik araştırmalarda literatür taraması ve yazım aşamaları, örnekleme yöntemleri, veri toplama teknikleri, etik kavramı ve etik kuramları, iş etiği, öğretmenlik meslek etiği, bilimsel araştırma ve yayın etiği, uluslararası dergilerde yayın yapma, tez önerisi hazırlama ve öneri örnekleri, araştırma sürecinde etik ilkeler ve ihlaller, bu ihlalleri önlemeye dönük yöntemler, yazarlık ve telifle ilgili etik sorunlar, taraflı yayın, editörlük, hakemlik ve etik, yayın sürecinde etik dışı davranışlar, araştırma ve yayın etiği ile ilgili yasal mevzuat ve kurullar ve etik ihlallerin tespitinde izlenecek yollar ile ilgili konuların teorik analizleri yapılarak, etik problemlerin pratik çözüm önerilerinin tartışılması amaçlanmaktadır.</p>	
	<p>In Turkey, undergraduate and graduate level teacher training programs are regularly monitored in the framework of the competencies of the 21st century and these programs are updated periodically. In accordance with the Postgraduate Education Regulation, published in the Resmi Gazete dated 20.04.2016 and numbered 29690, carried out by the Council of Higher Education within the scope of postgraduate studies, as well as the regulation of the inclusion of at least one course in postgraduate programs that include scientific research techniques and research and publication ethics " Research Methods and Ethics "course has been added to the catalog of compulsory subjects in all parts of the graduate program in Turkey.</p> <p>The topics planned to be discussed and offered practical solutions in this course; science, nature and development of science, scientific research process, concept of ethics and ethical theories, business ethics, teaching professional ethics, scientific research and publication ethics, publication in international journals, preparing thesis proposals and examples of suggestions, ethical principles and violations in the research process, Theoretical analysis of issues related to methods to prevent violations, ethical issues related to authorship and copyright, biased publication, editing, refereeing and ethics, unethical behaviors in the publishing process, legal regulations and boards regarding research and publication ethics, and ways to identify ethical violations are solutions to problems.</p>	

İçeriği / Content	Ders içeriği ilk haftalarda bilim, bilimsel yöntem ve özellikleri, bilimsel araştırma süreci ve araştırma desenleri; ilerleyen haftalarda ise ahlak, kişilik, karakter, değer sistemi, etik ve özellikle bilimsel araştırma ve yayın etiği, ilgili düzenlemeler, ihlaller, etik ikilemler ve karar verme süreci, araştırma ve yayın etiği ile ilgili yasal mevzuat ve kurullar temelinde oluşturulmuştur.	Course content was created on the basis of science, scientific methods and properties, scientific research process and research designs in the first weeks; in the following weeks, it is planned to deal with ethics, personality, character, value system, ethics and especially scientific research and publication ethics, related regulations, violations, ethical dilemmas and decision-making process, legal regulations and boards related to research and publication ethics.
Önerilen Diğer Hususlar / Recommended Other Considerations	-	-
Staj Durumu / Internship Status	-	-
Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar / Books / Materials / Recommended Reading	<p>Ders Kitapları:</p> <p>1 Büyüköztürk, Şener, Kılıç Çakmak, Ebru, Akgün, Özcan Erkan, Karadeniz, Şirin ve Demirel, Funda. 2019. Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.</p> <p>2 Cemaloğlu, Necati. (Ed.). 2020. Bilimsel Araştırma Teknikleri ve Etik. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.</p> <p>3 Day, Robert A. 2001. Bilimsel Bir Makale Nasıl Yazılır ve Yayımlanır? (Çev. Gülay Aşkar Altay). Ankara: Tübitak Yayınları.</p> <p>4 Karagöz, Yalçın ve Mesci, Muammer. (Ed.). 2019. Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği. Ankara: Akademisyen Kitabevi.</p> <p>5 Kaya, İlhan. 2014. Nitel Araştırmalarda Etik. Yılmaz Arı ve İlhan Kaya (Ed.). Coğrafya Araştırma Yöntemleri. (s. 298-301). Balıkesir: A Grafik</p> <p>6 Yılmaz, Kürşat ve Arık, Recep Serkan. (Ed.). 2019. Bilim ve Araştırma Etiği. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.</p> <p>Makale ve bildiriler:</p> <p>1 Aydın, İnyet. 2006. Sosyal Bilimlerde Araştırmadan Yayına Etik Değerler. TÜBİTAK/ULAKBİM I. Ulusal Sosyal Bilimlerde Süreli Yayıncılık Kurultay Bildirileri. Kasım Karakütük (Ed.)., 2-3 Kasım 2006, Ankara, 71-80.</p> <p>2 Çobanoğlu, Nesrin.2020. Bireysel, Profesyonel, Toplumsal, Bilimsel ve Siyasal Etiği Yeniden Sorgulatan COVID-19 Pandemisi. Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi, Özel Sayı: 1 (25), 36-42.</p> <p>3 Ecevit, Mehmet C. 2006. Bilimsel Pratikte Etik Sorunların Toplumsal Birkaç Yönü. TÜBİTAK/ULAKBİM I. Ulusal Sosyal Bilimlerde Süreli Yayıncılık Kurultay Bildirileri. Kasım Karakütük (Ed.)., 2-3 Kasım 2006, Ankara, 81-88.</p> <p>4 Erdem, Ali Rıza. 2012. Bilim İnsanı Yetiştirmede Etik Eğitimi. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi 1(2), 25-32.</p> <p>5 Erdoğan, Mustafa. Bilimsel Makale Yazma Etiği. TÜBİTAK/ULAKBİM I. Ulusal Sosyal Bilimlerde Süreli Yayıncılık Kurultay Bildirileri. Kasım Karakütük (Ed.)., 2-3 Kasım 2006, Ankara, 95-98.</p> <p>6 Keskin, Uğur. 2017. Bilimsel Etik İhlallerinin Kökenine İlişkin Bir Değerlendirme. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 10/4, 653-674.</p> <p>7 Ongun, M. Tuba. 2006. Araştırma ve Yayın Etiği. TÜBİTAK/ULAKBİM I. Ulusal Sosyal Bilimlerde Süreli Yayıncılık Kurultay Bildirileri. Kasım Karakütük (Ed.)., 2-3 Kasım 2006, Ankara, 89-94.</p>	<p>Ders Kitapları:</p> <p>1 Büyüköztürk, Şener, Kılıç Çakmak, Ebru, Akgün, Özcan Erkan, Karadeniz, Şirin ve Demirel, Funda. 2019. Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.</p> <p>2 Cemaloğlu, Necati. (Ed.). 2020. Bilimsel Araştırma Teknikleri ve Etik. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.</p> <p>3 Day, Robert A. 2001. Bilimsel Bir Makale Nasıl Yazılır ve Yayımlanır? (Çev. Gülay Aşkar Altay). Ankara: Tübitak Yayınları.</p> <p>4 Karagöz, Yalçın ve Mesci, Muammer. (Ed.). 2019. Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği. Ankara: Akademisyen Kitabevi.</p> <p>5 Kaya, İlhan. 2014. Nitel Araştırmalarda Etik. Yılmaz Arı ve İlhan Kaya (Ed.). Coğrafya Araştırma Yöntemleri. (s. 298-301). Balıkesir: A Grafik</p> <p>6 Yılmaz, Kürşat ve Arık, Recep Serkan. (Ed.). 2019. Bilim ve Araştırma Etiği. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.</p> <p>Makale ve bildiriler:</p> <p>1 Aydın, İnyet. 2006. Sosyal Bilimlerde Araştırmadan Yayına Etik Değerler. TÜBİTAK/ULAKBİM I. Ulusal Sosyal Bilimlerde Süreli Yayıncılık Kurultay Bildirileri. Kasım Karakütük (Ed.)., 2-3 Kasım 2006, Ankara, 71-80.</p> <p>2 Çobanoğlu, Nesrin.2020. Bireysel, Profesyonel, Toplumsal, Bilimsel ve Siyasal Etiği Yeniden Sorgulatan COVID-19 Pandemisi. Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi, Özel Sayı: 1 (25), 36-42.</p> <p>3 Ecevit, Mehmet C. 2006. Bilimsel Pratikte Etik Sorunların Toplumsal Birkaç Yönü. TÜBİTAK/ULAKBİM I. Ulusal Sosyal Bilimlerde Süreli Yayıncılık Kurultay Bildirileri. Kasım Karakütük (Ed.)., 2-3 Kasım 2006, Ankara, 81-88.</p> <p>4 Erdem, Ali Rıza. 2012. Bilim İnsanı Yetiştirmede Etik Eğitimi. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi 1(2), 25-32.</p> <p>5 Erdoğan, Mustafa. Bilimsel Makale Yazma Etiği. TÜBİTAK/ULAKBİM I. Ulusal Sosyal Bilimlerde Süreli Yayıncılık Kurultay Bildirileri. Kasım Karakütük (Ed.)., 2-3 Kasım 2006, Ankara, 95-98.</p> <p>6 Keskin, Uğur. 2017. Bilimsel Etik İhlallerinin Kökenine İlişkin Bir Değerlendirme. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 10/4, 653-674.</p> <p>7 Ongun, M. Tuba. 2006. Araştırma ve Yayın Etiği. TÜBİTAK/ULAKBİM I. Ulusal Sosyal Bilimlerde Süreli Yayıncılık Kurultay Bildirileri. Kasım Karakütük (Ed.)., 2-3 Kasım 2006, Ankara, 89-94.</p>
Öğretim Üyesi (Üyeleri) / Faculty Member (Members)	Dr. Öğretim Üyesi Merve Görkem ZEREN AKBULUT	Assist. Prof. Merve Görkem ZEREN AKBULUT

ÖĞRENME ÇIKTILARI / LEARNING OUTCOMES

1	Ahlak/etik/kişilik/karakter kavramlarının anlamını açıklayabilme	To be able to explain the meaning of morality/ethics/personality/character concepts
2	Bilim tarihine yapılan katkıları bilimsel düşünce ve eserler bağlamında değerlendirebilme	To be able to evaluate contributions to the history of science in the context of scientific thoughts and works
3	Bilimsel araştırma sürecinin aşamalarını açıklayabilme/yazabilme	To be able to explain/write the stages of the scientific research process
4	Bilimsel araştırma sürecinde uyulması gereken kural/ilke/değerleri açıklayabilme/kategorize edebilme	To be able to explain/categorize the rules/ principles/values that must be followed in the scientific research process
5	Yayın etiğine ilişkin temel ilkeleri açıklayabilme/değerlendirebilme	To be able to explain/evaluate the basic principles of publication ethics
6	Kaynak gösterme/atıf yapma kurallarını açıklayabilme/uygulayabilme	To be able to explain/apply the citation/citation rules
7	Bilimsel araştırma sürecinde karşılaşılan etik ihlaller ile ilgili durumlara yönelik çözüm önerilerinde bulunma	To be able to offer solutions for situations related to ethical violations encountered during the scientific research process
8	Bilimsel araştırma ve yayın etiği ile ilgili yasal mevzuatı analiz edebilme	To be able to analyze the legal regulations regarding scientific research and publication ethics
9	Bilimsel metinlerde yer alan bölümlerin işlevlerini açıklayabilme/yazabilme	To be able to explain/write the functions of sections in scientific texts

HAFTALIK DERS İÇERİĞİ / DETAILED COURSE OUTLINE

Hafta / Week					
1	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
	Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği dersinin tanıtım dosyasının incelenmesi	-	-		
	Examination of the introductory file of the Scientific Research and Publication Ethics course	-	-		
2	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
	Araştırma, bilimsel yöntem ve özellikleri, bilimsel araştırma süreci, araştırma yöntemlerinde temel dönüşüm, araştırma türleri, akademik araştırmalarda literatür tarama, örnekleme ve yazım aşamaları	Literatür araştırması	-		
	Research, scientific methods and properties, scientific research process, basic transformation in research methods, research types, literature review, sampling and writing stages in academic research	Literature review	-		
3	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
	Sosyal bilimler ve fen bilimlerinin temel düşünce sistemleri ve paradigmatik yaklaşım gelenekleri	Literatür araştırması	-		
	Basic thinking systems and paradigmatic approach traditions of social sciences and science	Literature review	-		
4	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
	Bilimsel araştırma desenleri: Nicel araştırma tasarımı	Literatür araştırması	-		
	Scientific research patterns: Quantitative research design	Literature review	-		
5	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
	Bilimsel araştırma desenleri: Nitel ve karma araştırma tasarımları	Literatür araştırması	-		
	Scientific research patterns: Qualitative and mixed research designs	Literature review	-		

6	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
	Quiz çalışması	-	-		
	Quiz	-	-		
7	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
	Ahlak, etik, kişilik, karakter, değer sistemi ve vicdan kavramları, Batı ve İslam düşünürlerinin ahlak felsefesi yaklaşımları	Literatür araştırması	-		
	The concepts of morality, ethics, personality, character, value system and conscience, moral philosophy approaches of Western and Islamic thinkers	Literature review	-		
8	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
	Teolojik ve uygulamalı etik alanları, İslam ahlak felsefesi kuramları, bilimsel araştırma sürecinde etik ilkeler ve etik dışı davranışlar	Literatür araştırması	-		
	Theological and applied ethics areas, Islamic moral philosophy theories, ethical principles and unethical behaviors in scientific research process	Literature review	-		
9	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
	Ara Sınav	Literatür araştırması	-		
	Midterm exam	Literature review	-		
10	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
	Meslek etiği ve iş ahlakı düzeyleri, öğretmenlik meslek etiği	Literatür araştırması	-		
	Professional ethics and work ethic levels, teaching professional ethics	Literature review	-		
11	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
	Danışmanlık, jüri üyeliği, editörlük, hakemlik ve etik	Literatür araştırması	-		
	Consulting, jury membership, editing, refereeing and ethics	Literature review	-		

12	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
	Yayın etiği ve yayın sürecindeki etik dışı davranışlar	Literatür araştırması	-		
	Publication ethics and unethical behaviors in the publication process	Literature review	-		
13	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
	Öğrenciler için akademik dürüstlük ve etik	Literatür araştırması	-		
	Academic integrity and ethics for students	Literature review	-		
14	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
	Etik ikilemler ve etik karar verme süreci	Literatür araştırması	-		
	Ethical dilemmas and ethical decision making	Literature review	-		
15	Teorik Dersler / Theoretical	Uygulama	Lab	Öğretim Yöntem ve Teknikleri/Teaching Methods Techniques	Ön Hazırlık / Preliminary
	Araştırma ve yayın etiği ile ilgili yasal mevzuat ve kurullar	Literatür araştırması	-		
	Legal legislation and committees regarding research and publication ethics	Literature review	-		

DEĞERLENDİRME / EVALUATION

Yarıyıl (Yıl) İçi Etkinlikleri / Term (or Year) Learning Activities	Sayı / Number	Katkı Yüzdesi / Percentage of Contribution (%)
Ara Sınav / Midterm Examination	1	50
Quiz / Quiz	1	50
Toplam / Total:	2	100
Başarı Notuna Katkı Yüzdesi / Contribution to Success Grade(%):		40
Yarıyıl (Yıl) Sonu Etkinlikleri / End Of Term (or Year) Learning Activities	Sayı / Number	Katkı Yüzdesi / Percentage of Contribution (%)
Final Sınavı / Final Examination	1	100
Toplam / Total:	1	100
Başarı Notuna Katkı Yüzdesi / Contribution to Success Grade(%):		60
Etkinliklerinin Başarı Notuna Katkı Yüzdesi(%) Toplamı / Total Percentage of Contribution (%) to Success Grade:		100
Değerlendirme Tipi / Evaluation Type:		

İŞ YÜKÜ / WORKLOADS

Etkinlikler / Workloads	Sayı / Number	Süresi (Saat) / Duration (Hours)	Toplam İş Yüğü (Saat) / Total Work Load (Hour)
Ara Sınav / Midterm Examination	1	1,00	1,00
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma / Individual Study for Mid term Examination	1	20,00	20,00
Derse Katılım / Attending Lectures	15	3,00	45,00
Final Sınavı / Final Examination	1	1,00	1,00
Final Sınavı için Bireysel Çalışma / Individual Study for Final Examination	1	25,00	25,00
Makale Kritik Etme / Criticising Paper	5	15,00	75,00
Quiz / Quiz	1	1,00	1,00
Quiz için Bireysel Çalışma / Individual Study for Quiz	1	20,00	20,00
Uygulama/Pratik / Practice	1	1,00	1,00
Toplam / Total:	27	87,00	189,00
Dersin AKTS Kredisi = Toplam İş Yüğü (Saat) / 25,00 (Saat/AKTS) = 189,00/25,00 = 7,56 ~ 7.50 / Course ECTS Credit = Total Workload (Hour) / 25,00 (Hour / ECTS) = 189,00 / 25,00 = 7,56 ~ 7.50			

PROGRAM VE ÖĞRENME ÇIKTISI / PROGRAM LEARNING OUTCOMES

Öğrenme Çıktıları / Learning Outcomes	Program Çıktıları / Program Outcomes																			
	1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.4	2.1.1	2.1.2	3.1.1	3.1.2	3.1.3	3.1.4	3.2.1	3.2.2	3.2.3	3.3.1	3.3.2	3.3.3	3.3.4	3.4.1	3.4.2	3.4.3
1.Ahlak/etik/kişilik/karakter kavramlarının anlamını açıklayabilme / To be able to explain the meaning of morality/ethics/personality/character concepts	4	4	3	4	5	5	4	4	5	5	5	4	4	3	3	4	4	4	5	5
2.Bilim tarihine yapılan katkıları bilimsel düşünce ve eserler bağlamında değerlendirebilme / To be able to evaluate contributions to the history of science in the context of scientific thoughts and works	5	4	4	4	4	4	5	4	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4
3.Bilimsel araştırma sürecinin aşamalarını açıklayabilme/yazabilme / To be able to explain/write the stages of the scientific research process	5	5	4	5	5	5	5	4	4	4	3	4	4	5	5	4	4	5	4	4
4.Bilimsel araştırma sürecinde uyulması gereken kural/ilke/değerleri açıklayabilme/kategorize edebilme / To be able to explain/categorize the rules/ principles/values that must be followed in the scientific research process	5	5	5	5	5	4	5	5	4	5	4	5	4	5	4	4	5	5	5	5
5.Yayın etiğine ilişkin temel ilkeleri açıklayabilme/değerlendirebilme / To be able to explain/evaluate the basic principles of publication ethics	5	4	4	4	5	5	5	5	5	4	4	5	4	5	5	5	4	5	5	4
6.Kaynak gösterme/atıf yapma kurallarını açıklayabilme/uygulayabilme / To be able to explain/apply the citation/citation rules	5	4	4	5	4	4	4	5	4	4	4	4	4	5	4	4	5	5	5	5
7.Bilimsel araştırma sürecinde karşılaşılan etik ihlaller ile ilgili durumlara yönelik çözüm önerilerinde bulunma / To be able to offer solutions for situations related to ethical violations encountered during the scientific research process	4	4	4	5	5	4	5	5	4	4	5	4	5	4	4	4	4	4	4	4
8.Bilimsel araştırma ve yayın etiği ile ilgili yasal mevzuatı analiz edebilme / To be able to analyze the legal regulations regarding scientific research and publication ethics	5	5	5	4	4	4	5	4	4	4	4	5	5	5	4	4	4	5	5	4
9.Bilimsel metinlerde yer alan bölümlerin işlevlerini açıklayabilme/yazabilme / To be able to explain/write the functions of sections in scientific texts	5	5	5	5	5	5	5	4	4	5	5	4	4	5	5	4	5	5	5	5

Katkı Düzeyi / Contribution Level : 1-Çok Düşük / Very low, 2-Düşük / Low, 3-Orta / Moderate, 4-Yüksek / High, 5-Çok Yüksek / Very high